

ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตกับวัฒนธรรมวัยรุ่น : ศึกษากรณีเว็บไซต์เจ๊ลิ้ง

นางสาวสุธาวัลย์ โพธิ์ศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามานุษยวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-3290-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE INTERNET COMMUNITY AND YOUTH'S SUBCULTURE :
A CASE STUDY OF CHALIANG WEBSITE

Miss Suthawan Phosri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Anthropology
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkom University
Academic Year 2005
ISBN 974-14-3290-9

481787

สุธาวัลย์ โพธิ์ศรี : ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตกับวัฒนธรรมวัยรุ่น : ศึกษากรณีเว็บไซต์เจเลียง.
 (THE INTERNET COMMUNITY AND YOUTH'S SUBCULTURE : A CASE STUDY
 OF CHALIANG WEBSITE) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง, 156 หน้า.
 ISBN 974-14-3290-9.

การศึกษาเรื่อง ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตกับวัฒนธรรมวัยรุ่น : ศึกษากรณีเว็บไซต์เจเลียง มีจุดมุ่งหมายศึกษาลักษณะการก่อตัว ภูมิหลังและความเป็นมาของเว็บไซต์เจเลียง แบบแผนหรือวิถีชีวิตของคน que เข้าไปในเว็บไซต์เจเลียง บรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้น และรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์เจเลียง สำหรับระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) โดยการเก็บข้อมูลจากคนที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในเว็บบอร์ด และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า คนที่เข้ามาในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์เจเลียงในตอนแรกมีเหตุผลในทางเดียวกันคือ มีความชอบและความสนใจเนื้อหาเพลงและตัวสมาชิกวงดนตรีเจเลียง จึงอาศัยพื้นที่ของเว็บบอร์ดเป็นที่รวมตัวกัน และด้วยความที่มีความชื่นชอบและสนใจในสิ่งเดียวกัน ทำให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน จึงอยู่ในเว็บบอร์ดนี้เรื่อยมา สำหรับการปฏิสัมพันธ์กันนั้นได้มีการสร้างรูปแบบกิจกรรมขึ้นมาทำร่วมกัน คือการเล่นเกมนบนเว็บบอร์ด ที่สร้างสรรค์วิธีการเล่นเกมที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นมา ทั้งในด้านของการใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเกม ตลอดจนวิธีคิดที่สื่อสารออกมา และยังสามารถพบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมทางสังคมในโลกจริงอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า คนในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์เจเลียงมีความรักในสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความเสียสละและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อคนอื่น มีความห่วงใยต่อสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม เพื่อให้การอยู่ร่วมกันนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหา ได้มีการจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยช่วงชั้นทางสังคมในเว็บเป็นตัวควบคุม

สำหรับข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้พบว่า ชุมชนบนอินเทอร์เน็ต เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับความสนใจที่หลากหลายของคนในสังคม เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นพื้นที่ในการพัฒนาความสัมพันธ์ อันมีความเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์กันในโลกจริง

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ลายมือชื่อนิสิต สุธาวัลย์ โพธิ์ศรี
 สาขาวิชา มานุษยวิทยา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Nuee Chu
 ปีการศึกษา 2548

4581190424 : MAJOR ANTHORPOLOGY

KEY WORD: INTERNET COMMUNITY

SUTHAWAN PHOSRI : THE INTERNET COMMUNITY AND YOUTH'S
SUBCULTURE : A CASE STUDY OF CHALIANG. THESIS ADVISOR : ASSIST.
PROF. SUPARVADEE MITRSOMWANG, Ph.D. , 156 pp. ISBN 974-14-3290-9.

The objectives of this study are as follows :1) To find out how to create the principle of this community web page and the historical background of this website. 2) To understand how is the ways of life or the numbers who come in to this web. 3) To learn norms of people in the Chaliang website. The Naturalistic inquiry is used to gather data from 10 Chaliang website's members in accordance with in-dept interview.

The results revealed that website members are fond of coming in to this web because they liked Chaliang's music and singers. They used this website to build their in – group feeling and to keep their relationships. As for their social interactions , the result found that they maintained their interactions through games. They created their own communication terms in the chat room. They also set up meetings in the website so that they could meet each other outside the web. Regarding to social organization in this virtual community , this study found that the Chaliang website's members created their own core values such as faith in the monarchy , sharing their social concerns to other unfortunate groups and other social situations in the society. To maintain their social organization the Chaliang website's members used social stratification to control members behaviors.

In conclusion this study found that the Internet Community was a place where people could develop their social relations and share their interests together.

Department ..Sociology and Anthropology.... Student's signature.....*Suthawan Phosri*
Field of study.....Anthropology..... Advisor's signature.....*Suparadee Mitj*
Academic year2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่นอกจากกรุณาให้คำปรึกษาแล้ว ยังให้ทั้งแนวทางและคำแนะนำ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุณินทร์พันธุ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล ผู้เป็นกรรมการและประธานวิทยานิพนธ์ ที่ร่วมชี้แนะแนวทาง เพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์จากสถานศึกษาทุกแห่งที่ผู้วิจัยได้เข้าไปเพิ่มพูนและขัดเกลาความรู้อันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตทางวิชาการของผู้วิจัย

“ผมชอบที่มันทำให้มีสังคม แต่ไม่ต้องไปเจอหน้าตา” ในหนังสือ “ทะเลใจมีคลื่นเล็กน้อย ถึงปานกลาง” ของศุภราณี เป็นเสมือนแรงบันดาลใจในการพยายามหาคำอธิบายว่า ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตมีอยู่จริงหรือไม่ในสังคมปัจจุบัน จนทำให้เกิดหัวข้อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขึ้น และต้องขอบคุณชาวกระดานคุยกัน ที่สร้างสถานความสัมพันธ์กันจนเป็นชุมชนให้ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ทั้งยังให้ความร่วมมืออันดีในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ ยังมีบทเพลง บทกวี และถ้อยคำ จากคุณพจนาด พจนานพิกษ์ ที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดพลังในการผลักดันวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนลุล่วงเป็นรูปเล่ม ตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจถามไถ่และรับฟังมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณวิโรจน์ และคุณเสริมศรี โพธิ์ศรี “พ่อกับแม่” ที่ให้ลมหายใจ และให้ชีวิต อีกทั้งยังคอยให้การสนับสนุนทางการศึกษาตั้งแต่เล็กจนโต รวมถึงความห่วงใย ความเข้าใจ และความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวทุกคน

ปัจจุณิมลิขิตแห่งคำขอบคุณมีสำหรับ “ตัวเอง” ที่ไม่ท้อ - ถอย และประคองตัวเองจนถึงวันที่ได้ตระหนักว่าหลากหลายประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามานั้น ไม่ได้ผ่านไปอย่างเปล่าเฉย เพราะมันดำรงอยู่ในตัวตนและให้คุณค่ากับชีวิตที่ต้องเติบโตต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ขอบเขตการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดและทฤษฎี	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	6
- แนวคิดโลกาภิวัตน์	7
- แนวคิดเทคโนโลยีสารสนเทศ	8
2.2 องค์ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต	9
- ความหมายของอินเทอร์เน็ต	10
- กำเนิดและพัฒนาการของอินเทอร์เน็ต	10
- อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย	13
- บริการบนอินเทอร์เน็ต	14
- เวิลด์ ไวด์ เว็บ (World Wide Web)	16
- การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตกับสังคม	18
- บทบาทของอินเทอร์เน็ต	22
- ผลกระทบของอินเทอร์เน็ต	23
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน	25
- ความหมายของชุมชน	26
- องค์ประกอบของชุมชน	27

- ลักษณะของชุมชน.....	27
- ประเภทของชุมชน.....	29
- ชุมชนบนอินเทอร์เน็ต.....	31
- เว็บไซต์เจดียงในฐานะที่เป็นชุมชน.....	31
2.4 แนวคิดการจัดระเบียบสังคม.....	32
- ความหมายของการจัดระเบียบทางสังคม.....	32
- ประเภทของการจัดระเบียบทางสังคม.....	33
- การจัดระเบียบทางสังคมของเว็บไซต์เจดียง.....	37
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่ทางสังคม.....	37
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม.....	41
- ความหมายของวัฒนธรรม.....	41
- ลักษณะของวัฒนธรรม.....	42
- องค์ประกอบทางวัฒนธรรม.....	42
- ประเภทของวัฒนธรรม.....	43
- การถ่ายทอดและการรับวัฒนธรรม.....	44
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
3.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา.....	50
3.2 การเก็บข้อมูล.....	51
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	53
4. ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4.1 ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีเจดียงและเว็บไซต์เจดียง.....	94
4.2 แบบแผนหรือวิถีชีวิตของคนๆเข้าไปในเว็บไซต์ของเว็บไซต์เจดียง.....	97

บทที่	หน้า
4.3 บรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้นในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์เจเลียง.....	97
4.4 รูปแบบของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์เจเลียง.....	100
4.5 การจัดระเบียบทางในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์เจเลียง.....	105
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	107
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	107
5.2 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย.....	113
5.3 ปัญหาที่พบจากการวิจัย.....	114
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	114
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	119
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	156